

มาตรฐานงานบริการเกี่ยวเนื่อง รหัส 4410 (ปรับปรุง) งานการรวบรวมข้อมูล

ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ

คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานการสอบบัญชี

งานการให้บริการด้านวิชาชีพในเรื่องการรวบรวมข้อมูลเป็นเรื่องที่ผู้ประกอบวิชาชีพให้บริการช่วยผู้บริหารกิจการในการจัดทำหรือนำเสนอข้อมูลทางการเงินและข้อมูลที่ใช้ข้อมูลทางการเงิน แต่ไม่ใช่งานที่ให้ความเชื่อมั่น ดังนั้น งานการรวบรวมข้อมูลจึงไม่ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพตรวจสอบความถูกต้องหรือความครบถ้วนของข้อมูลที่ผู้บริหารเป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล โดยทั่วไปงานบริการนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลทางการเงินในอดีต เช่น การจัดทำข้อมูลทางการเงินประจำปีตามที่กฎหมายกำหนด หรือการจัดทำข้อมูลทางการเงินสำหรับใช้ภายในกิจการ แต่สำหรับบางสถานการณ์ ข้อมูลทางการเงินเหล่านี้อาจมีผู้ใช้เป็นบุคคลภายนอก เช่น การจัดทำรายงานทางการเงินสำหรับบุคคลภายนอกภายใต้สัญญาหรือรูปแบบข้อตกลงอื่น อาทิเช่น ข้อมูลทางการเงินสำหรับหน่วยงานที่ให้เงินทุนเพื่อสนับสนุนเงินช่วยเหลือหรือการให้เงินช่วยเหลือต่อเนื่อง เป็นต้น ดังนั้น การปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีมาตรฐานการทำงานสอดคล้องกับมาตรฐานฉบับนี้ โดยมีผลบังคับใช้สำหรับรายงานที่ลงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป

หลักการสำคัญของงานการรวบรวมข้อมูลในมาตรฐานฉบับปรับปรุงนี้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงจากมาตรฐานฉบับที่มีประกาศใช้อยู่เดิม สรุปเนื้อหาการเปลี่ยนแปลงสำคัญ ได้ดังนี้

ประเด็น	สาระสำคัญ
ขอบเขต	- กำหนดความรับผิดชอบเมื่อได้รับการว่าจ้างให้ช่วยผู้บริหารในการจัดทำและการนำเสนอข้อมูลทางการเงินในอดีต โดยไม่ให้ความเชื่อมั่นใด ๆ ต่อข้อมูลดังกล่าว รวมถึงการนำเสนอรายงานตามมาตรฐาน - ปัจจัยที่บ่งชี้ว่างานบริการดังกล่าวเหมาะสมที่จะปฏิบัติตามมาตรฐานงานบริการเกี่ยวเนื่องฉบับนี้ควรมีลักษณะดังนี้ - ข้อมูลทางการเงินถูกกำหนดขึ้นภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมาย และจำเป็นต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ - บุคคลภายนอกที่ไม่ใช่ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินที่ถูกรวบรวมอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพด้วยข้อมูลทางการเงินนั้นและมีความเสี่ยงที่จะเข้าใจผิด เช่น - ถ้าข้อมูลทางการเงินต้องถูกนำไปใช้โดยคนอื่น - ถ้าชื่อของผู้ประกอบวิชาชีพปรากฏอยู่ในข้อมูลทางการเงิน
การควบคุมคุณภาพ	กำหนดให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการควบคุมคุณภาพฉบับที่ 1 และกำหนดให้หุ้นส่วนผู้รับผิดชอบงานต้องรับผิดชอบต่อคุณภาพโดยรวมของงาน
การใช้ดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพ	ให้นำความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องไปประยุกต์ใช้กับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ต่าง ๆ ของงาน โดยเฉพาะในการช่วยผู้บริหารตัดสินใจเรื่องการนำแบบรายงานทางการเงินมาใช้และเพื่อการนำเสนอข้อมูลทางการเงิน การเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่เหมาะสม การจัดทำประมาณทางการบัญชีในการนำเสนอข้อมูลทางการเงิน

ประเด็น	สาระสำคัญ
การสื่อสารกับผู้บริหารและผู้มีหน้าที่กำกับดูแล	● ให้มีการสื่อสารกับผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่กำกับดูแล อย่างทันท่วงที ถ้ามีประเด็นที่สมควรได้รับความสนใจจากผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล เช่น อุปสรรคในการปฏิบัติงาน
เอกสารหลักฐาน	● ต้องมีการจัดทำเอกสารหลักฐานเพื่อระบุเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติงาน และวิธีที่ตอบสนองต่อเรื่องดังกล่าว การกระทบบยอดข้อมูลที่รวบรวมกับบันทึกบัญชี เอกสารหลักฐาน คำอธิบาย และข้อมูลอื่นที่จัดทำโดยผู้บริหาร สำเนาของข้อมูลทางการเงินที่รวบรวมฉบับสุดท้ายที่ผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลได้รับรอง และรายงานของผู้ประกอบวิชาชีพ
ข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณ	● ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง โดยปัจจุบันเป็นข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2553 ● ถ้าขาดความเป็นอิสระ ต้องพิจารณาในการรับงาน ถอนตัวจากการให้บริการ หรือหยุดการให้บริการชั่วคราว จนกว่าสถานการณ์ที่กระทบความเป็นอิสระจะยุติลง
การตอบรับงานและการรับงานต่อเนื่อง	● เพิ่มเติมในการระบุถึงความประสงค์ในการใช้ข้อมูลทางการเงิน ตัวอย่างเช่น ข้อมูลทางการเงินที่กิจการต้องใช้ในการดำเนินการรายการต่างๆ หรือเพื่อการจัดหาทางการเงินกับบุคคลภายนอก ได้แก่ คู่ค้า สถาบันการเงิน เป็นต้น หรือการจัดทำข้อมูลทางการเงินเพื่อเสนอต่อหน่วยงานผู้ให้การสนับสนุนทางการเงิน การใช้และการเผยแพร่ข้อมูลทางการเงินและข้อจำกัดต่าง ๆ ในการนำไปใช้ การระบุแม่บทรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพรวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง รูปแบบของรายงาน และความรับผิดชอบของผู้บริหาร ● หนังสือตอบรับงานหรือข้อตกลงที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่เหมาะสม ก่อนที่จะเริ่มงาน ● การให้บริการต่อเนื่อง อาจจะมีการปรับปรุงข้อตกลงในหนังสือตอบรับงาน ถ้ามีเรื่องของ ข้อบ่งชี้ว่าผู้บริหารหรือผู้ว่าจ้างเข้าใจผิด มีข้อตกลงพิเศษ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารระดับสูงของกิจการหรือความเป็นเจ้าของ การเปลี่ยนแปลงในลักษณะ ขนาดของธุรกิจ ข้อกำหนดทางกฎหมายที่มีผลกระทบต่อกิจการ หรือ การเปลี่ยนแปลงในแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง
รูปแบบรายงาน	● มีองค์ประกอบเพิ่มเติมที่ต้องมีในรายงานคือ (ก) ชื่อรายงาน (เหมือนเดิม) (ข) ผู้รับรายงาน (เหมือนเดิม) (ค) ข้อความที่ระบุว่า ผู้ประกอบวิชาชีพได้รวบรวมข้อมูลทางการเงินโดยใช้ข้อมูลที่ผู้บริหารเป็นผู้จัดทำขึ้น (เพิ่มเติม) (ง) คำอธิบายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้บริหารหรือผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล (ในกรณีที่เหมาะสม) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูลและข้อมูลทางการเงิน (เหมือนเดิมแต่มีรายละเอียดมากขึ้น) (จ) การระบุถึงแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง และหากนำแม่บทการรายงานทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะมาใช้ ควรมีคำอธิบายหรือการอ้างถึงคำอธิบายของแม่บทการรายงานทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะในข้อมูลทางการเงิน (เพิ่มเติม) (ฉ) การระบุถึงข้อมูลทางการเงิน รวมถึงชื่อของแต่ละองค์ประกอบของข้อมูลทางการเงินถ้าข้อมูลทางการเงินนั้นมีมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบและระบุนวันที่ของข้อมูลทางการเงินหรือช่วงเวลาที่เกี่ยวข้อง (เพิ่มเติม)

ประเด็น	สาระสำคัญ
รูปแบบรายงาน	(ซ) คำอธิบายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพในการรวบรวมข้อมูลทางการเงิน รวมถึงการปฏิบัติงานตามมาตรฐานงานบริการเกี่ยวเนื่องฉบับนี้ และผู้ประกอบวิชาชีพได้ปฏิบัติงานตามข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง (เหมือนเดิม แต่ละเอียดและเพิ่มข้อความมากขึ้น) (ซ) คำอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่ยังงานการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวข้องตามมาตรฐานงานบริการเกี่ยวเนื่องฉบับนี้ (เหมือนเดิม แต่เพิ่มคำอธิบาย) (ฉ) (เพิ่มเติม) คำอธิบายที่ว่า (๑) เนื่องจากงานการรวบรวมข้อมูลไม่ใช่งานที่ให้ความเชื่อมั่น ผู้ประกอบวิชาชีพจึงไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องหรือความครบถ้วนของข้อมูลที่ผู้บริหารเป็นผู้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว (๒) ดังนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพจึงไม่แสดงความเห็นจากการตรวจสอบหรือข้อสรุปจากการสอบทานว่าข้อมูลทางการเงินนั้นจัดทำขึ้นตามแม่บทการรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้อง หรือไม่ (ญ) (เพิ่มเติม) ถ้าข้อมูลทางการเงินจัดทำขึ้นตามแม่บทการรายงานทางการเงินเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ต้องมีวรรคอธิบายเพิ่มเติม ดังนี้ (๑) อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของข้อมูลทางการเงินที่จัดทำขึ้น และ(ถ้าจำเป็น) ผู้ใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือระบุงการอ้างถึงในหมายเหตุประกอบข้อมูลทางการเงินเพื่อเปิดเผยถึงข้อมูลดังกล่าว และ (๒) เน้นให้ผู้อ่านรายงานเข้าใจถึงข้อเท็จจริงที่ว่า ข้อมูลทางการเงินนั้นจัดทำขึ้นตามแม่บทเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนั้น ข้อมูลดังกล่าวอาจไม่เหมาะสมสำหรับวัตถุประสงค์อื่น (ฎ) วันที่ในรายงานของผู้ประกอบวิชาชีพ (เหมือนเดิม แต่มีการระบุว่าผู้ประกอบวิชาชีพต้องลงวันที่ในรายงานในวันที่ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติงานการรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานงานบริการเกี่ยวเนื่องฉบับนี้เสร็จสิ้น) (ฏ) ลายมือชื่อของผู้ประกอบวิชาชีพ (เหมือนเดิม) และ (ฐ) ที่อยู่ของผู้ประกอบวิชาชีพ (เหมือนเดิม)

ดังนั้นจากบทสรุปข้างต้น จะเห็นได้ว่า หลักการที่สำคัญของงานการรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐานงานบริการเกี่ยวเนื่อง รหัส 4410 (ปรับปรุง) ไม่ได้เปลี่ยนแปลงจากเดิม เพียงแต่มีรายละเอียดมากขึ้นในแต่ละกระบวนการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการควบคุมคุณภาพงาน การตอบรับงาน การจัดทำเอกสารหลักฐาน และรูปแบบของรายงาน ซึ่งทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันเป็นการยกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพิ่มความโปร่งใส และทำให้เป็นที่น่าเชื่อถือต่อผู้รับบริการและสาธารณะมากขึ้น